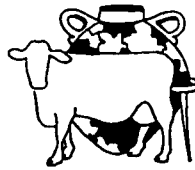

חדשות מן העבר

75 שנה ליסוד התאחדות מגדלי בקר השלמות ובקשת סליחה

שלמה דורי – יפעת

(בהפרש של עשרות שנים) אשר גרמו לנכות מסויימת לא מנעו ממנו פעילות.

משה יזם ואירגן תצוגות בקר בסככות מיוחדות ב'און'. תצוגות אלה איפשרו לרפתנים לראות בנות פרים אשר עמדו למבחן. התצוגות היו אירוע גדול אשר ריכז מעל 1000 רפתנים מכל הארץ. משה הימן הכניס שיטה למבחן פרים, "שיטת המתנה" בפר צעיר. ביצעו מספר הזרעות והפר עבר ל'המתנה' עד אשר בנותיו המליטו ואפשר היה לראות את כשר ההנבה שלהן ולהשוותו עם הנבת בנות פרים אחרים, ורק פרים אשר הוכיחו עליונות, המלטות קלות אצל עגלות מוזרעות בזרמתם, ומבנה גוף סביר (בעיקר עטין) חזרו להזרעה המונית. אחרים הוצאו מהפריה. שיטה זאת, בפעם הראשונה בעולם, קידמה אותנו מאד, משה גם ביצע קניית עגלים/פרים בארה"ב – קניה מוצלחת.

דני קלי ריכז מקצועית את 'השרות'. לזכותו יש לזקוף הרבה פעולות, אשר הביאו אותנו לפסגה. ביחד עם מנהל 'השרות' שמואל בן-עמי העביר את הפריה והמעבדה של 'השרות' מבית דגן, מהשכנות המסוכנת מבחינה בריאותית עם המכון הווטרינרי לאזור קרוב לחפץ-חיים, שם תיכנן והקים פריה ומעבדות משוכללות ביותר. דני היה הראשון אשר הביא ארצה את הטכנולוגיה של הקפאת זרמה ויישם אותה בהצלחה. הדבר איפשר התקדמות גנטית מרשימה ואיפשר הקמת בנק זרמה של שני מיליון מנות. הודות לזה היינו מובטחים בפני אסונות בריאותיים ובטחוניים ואפשר היה להחזיר לעבודה פרים, שהתגלו גם אחרי מותם

בגיליון 293 של 'משק הבקר והחלב' פרסמתי רשימה לרגל מלאות 75 שנה להתאחדות. לצערי הרב נפלו ברשימה כמה השמטות, באשמתו בלבד ועל כן אני גם מצטער ומבקש סליחה מחברים, אשר נפגעו, שלא בצדק, מזה.

טיפוח

אחרי התקופה הראשונית בה הוחלט על הכלאת דחיקה של הגזעים המקומיים (בלדי ודמשקאי) הטיפוח עבר לפסים מודרניים. בתקופה זאת היו שלושה אנשים, להם אנו חייבים את ההשגים של היום. פרופ' ראובן בר-ענן ז"ל, אשר הוביל את הטיפוח לדרכים חדשות (מיחשוב מבחנים בשיטות אשר לא מושפעות מתנאי הסביבה השונים ממשק למשק). קשרים עם טובי הגנטיקאים בעולם. ראובן, שעמד בראש יחידת ההשבחה במשרד החקלאות, עבד בהתחלה בתנאים פיזיים קשים עד שהוקמה במכון וולקני היחידה לגנטיקה והוא מונה לעמוד בראשה עם צוות חוקרים צעירים. בשיתוף פעולה אמיץ עבדו אתו משה הימן (עין חרוד-מאוחד), רכז מקצועי של 'און' ודני קלי, רכז מקצועי של 'השרות'.

משה הימן, רפתן ותיק אדם בעל השכלה רחבה מאד הביא את 'און' לרמה גבוהה מאד. הוא טיפח צוות מזריעים מסוד ומקצועי ודאג להרחבת השכלתו על ידי ערבי הרצאות שלו ושל בעלי מקצוע שונים בארץ. למרות המכות הקשות שירדו עליו – הוא שכל אישה, בת ובן, מנחם ז"ל שנפל במלחמת יום הכיפורים – הוא שמר על מרץ ופעילות מקצועית ברוכה. גם שני מקרים של פגיעה על ידי פרים

אולי ישמש מודל לאזור כולו. מפעל זה וטיפולו המסור של צבי בעניינים שונים של היצוא וההתאחדות ממקם את צבי בין אלה שהשתתפו בהאדרת ענף גידול בקר בארץ. אני מקווה שצבי יידי יסלח לי על הטעות הגדולה ברשימתי הנ"ל.

הקמת ספריה העדר וביקורת החלב

בימים 26–27 בינואר 1929 התקיימה ישיבה של הנהלת התאחדות מגדלי בקר בה דנו בנושאים שונים של הענף. חלק מהישיבה הוקדש לדיון בעניין התחמיצים מתירס; נזכר שמגדל ההחמצה הראשון הוקם בקב' מרחביה ב-1926. מחלקת ההדרכה עסקה במרחביה בניסויים בהחמצה של תירס. בישיבה הובעה משאלה, שינסו גם להחמיץ בקיה, תלתן ושיבולת שועל.

בעיה נוספת בה דנו היתה יבוא פרים מחו"ל. הוחלט להתנגד ליבוא פרים מאנגליה. הם יקרים יותר וטיבם אינו עולה על זה של ההולנדים מחו"ל וההולנדים ילידי הארץ. מומלץ לקנות בהולנד ואת הקניות של מחלקת ההתישבות בהנהלה הציונית ילווה יעקב כבשנה, אפרים שמאראגד ודר' הירש (גנטיקאי).

מכאן עבר הדיון לבעיה של הקמת "ספר העדר". הוחלט לבנותו לפי הדוגמה ההולנדית, זאת אומרת לרשום: שם ההורים, גיל, תנובת חלב, אחוז שומן, דרגת הכלאה, מועד המלטה, הוולד וגורלו ובכלל, יש לערוך תקנון מחייב לספר העדר.

ההכנות להקמת "ספר העדר" נמשכו 5 שנים וב-1933 הקים אפרים שמאראגד את "האגודה לביקורת חלב" בהתאחדות. כל זה לאחר שלמד בעלית הגג של רפת תל יוסף מפי יעקב כבשנה, כיצד מבצעים בדיקת שומן בשיטת גרבר.

בגמר הישיבה נבחר ועד (מזכירות) לקדנציה של שנה אחת, בהרכב: יעקב ישראלי (גניגר), אליהו נחשון (גבע), אפרים שמאראגד (תל-יוסף) ויעקב כבשנה (מחלקת ההדרכה).

כרצויים ומשביחים.

דני פיתח ייצוא זרמת פרי ישראל לארצות רבות, בכמה יבשות והוזמן לארצות רבות לשם אירגון הזרעה מלאכותית ויעוץ מקצועי, בעיקר טיפוחי. יש לו חלק רב בהאדרת שמה של הפרה הישראלית בעולם.

כאן בארץ קולו נשמע בקשב רב בענייני טיפוח ושיפור מבנה עטיניים הוא בחלקו הגדול פרי יוזמתו. גם עניין כושר הגדילה של עגלי פיתום הישראלים הוכנסו על ידו ועל ידי ראובן בר-ענן לשיקולים בטיפוח. סמוך לפרישתו לגמלאות הוא הצטרף לתומכי איחוד שתי האגודות. גם משה הימן וגם דני קלי העשירו אותנו במאמרים רבים בעיתונות שלנו וגם הלוועית.

יצוא בקר

החל משנת 1960, בה אפרים שמאראגד ייצא 60 מבכירות לאירן, התפתח היצוא לארצות שונות: אירן, קפריסין, יוגוסלביה, בולגריה, איטליה, זמביה, תורכיה ולמצרים. בענייני יצוא בקר עסקו אורי יוטבת וזאב נורי, כשאורי עוסק בקשרים עם לקוחות ועניינים כספיים וזאב עוסק בפעילות בארץ: בחירת הבקר, הסגרים וביצוע חחיסונים, הוצאת תעודות של "ספר העדר" ועוד.

אחרי שובם של אורי וזאב למשקיהם, לאחר שהוחלט שלהתאחדות מזכיר אחד (תלי שור), מונה צבי מרקס (מושב אורות) לאחראי על היצוא, בכל שלבי הביצוע.

צבי קשר קשרים ענפים עם הרבה ארצות ומוסדות בין-לאומיים אך המפעל הגדול שלו היה, ללא ספק – היצוא למצרים. אחרי חתימת חוזה השלום בין ישראל למצרים בוצע יצוא של מבכירות ישראליות למפעל גדול במצרים, שם הן עלו בהרבה על הבקר שהמצרים קנו בהולנד וגרמניה. צבי מרקס שלח למעשה את "יונת השלום" בדמות פרה ישראלית למצרים. הוא אירגן הדרכה ישראלית מקצועית ווטרינרית וקשר קשרים אמיצים עם מצרים.

ליצוא זה היה ערך מיוחד. מעבר לצד העסקי זה היה סימן לנורמליזציה בין המדינות ובעתיד